

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 22. martā
(OR. en, de, sk)

Starpiestāžu lieta:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 2

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par dabas atjaunošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2022/869 (pirmais lasījums) – leģislatīvā akta pieņemšana = paziņojumi

Vācijas paziņojums

Dabas atjaunošanas regula tiek pieņemta laikā, kad lauksaimniecības nozare saskaras ar nopietniem pārbaudījumiem. Vācijas Federatīvā Republika uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai lauksaimniecības nozare būtu sagatavota nākotnei. Šajā saistībā nepieciešams pamats ir funkcionējošas ekosistēmas. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka, lai īstenotu Dabas atjaunošanas regulu, ir svarīgi, lai lauku saimniecībām nerastos nekāds papildu slogs.

Igaunijas paziņojums

Igaunija stingri atbalsta Dabas atjaunošanas aktu. Mēs uzskatām, ka Dabas atjaunošanas akts ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, lai apturētu un apvērstu bīstamu biodaudzveidības izzušanu Eiropā un nodrošinātu veselīgu, noturīgu un drošu vidi mums un mūsu bērniem. Biodaudzveidīga daba ir mūsu spēcīgākais sabiedrotais cīņā pret klimata pārmaiņām un pielāgošanās to ietekmei. Pārtikas ražošanas ilgtspēja, mežsaimniecība, vitāli svarīgu ekosistēmu pakalpojumu sniegšana – tas viss ir atkarīgs no dabas un biodaudzveidības. Turklāt mēs esam atbildīgi ne tikai pret saviem iedzīvotājiem un nākamajām paaudzēm, bet arī pret pasaules sabiedrību. Regula nodrošina smalku līdzsvaru starp nepieciešamajiem pasākumiem, kas apmierina dabiskās vides steidzamās un reālās vajadzības, vienlaikus ņemot vērā centienus un atšķirīgos apstākļus dalībvalstīs un nodrošinot nepieciešamo elastību to risināšanai.

Latvijas paziņojums

Latvija joprojām pievienojas nopietnajām bažām par lauksaimniecības ekosistēmu atjaunošanas noteikumu samērīgumu saistībā ar pasākumiem, kuru mērķis ir lauksaimnieciskai izmantošanai atjaunot tādas organiskās augsnes, ko veido nosusināti kūdrāji.

Tomēr Latvija atbalsta Dabas atjaunošanas regulas priekšlikuma pieņemšanu, kā arī šā priekšlikuma galveno mērķi – biodaudzveidības, klimata un cilvēku labā visā kontinentā atgriezt dabu.

Mēs uzskatām, ka uz piepūli balstīti noteikumi ar kvantitatīviem mērķrādītājiem organisko augšņu atjaunošanai un hidroloģiskā režīma atjaunošanai joprojām rada risku, ka dažas dalībvalstis ar īpašiem klimatiskajiem apstākļiem tiks ietekmētas nesamērīgi.

Latvija ir dalībvalsts, kurā lauksaimniecības zemes īpatsvars ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā (30 % no kopējās zemes platības). Vienlaikus Latvija ir viena no nedaudzajām dalībvalstīm ar vislielāko organisko augšņu īpatsvaru lauksaimniecības zemēs.

Ņemot vērā konkrētās īpatnības un apstākļus, hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumiem nevajadzētu negatīvi ietekmēt lauksaimniecisko ražošanu, kas Latvijā ir viena no prioritārajām ekonomikas nozarēm.

Turklāt hidroloģiskā režīma atjaunošana palielina arī metāna – otras lielākās siltumnīcefektu izraisošās gāzes – emisijas. Dažos gadījumos hidroloģiskā režīma atjaunošana var būt pretrunā Latvijas ZIZIMM klimata mērķu sasniegšanai, jo īpaši īstermiņā.

Papildu finansējuma pieejamība ir būtisks priekšnoteikums šajā regulā noteikto mērķu sasniegšanai.

Nosakot vides un klimata mērķus, līdzsvaroti jāņem vērā visi zemes apsaimniekošanas, lauksaimniecības un mežsaimniecības ilgtspējas aspekti.

Nīderlandes paziņojums

Nīderlandes valdība vēlas atkārtoti uzsvērt, ka tā uzsver Dabas atjaunošanas regulas nozīmi un atbalsta tās virsmērķi. Mēs vēlētos pateikties prezidentvalstīm Francijai, Zviedrijai, Spānijai un Beļģijai, kā arī Komisijai un Eiropas Parlamentam par konstruktīvo pieeju regulas izstrādes pabeigšanā. Mēs vēlētos izteikt atzinību visiem ES partneriem, kuri ir nopietni uztvēruši Nīderlandes bažas un ir centušies sarunu laikā rast risinājumus šo problēmjautājumu risināšanai.

Tomēr Nīderlandes parlaments ar lielu balsu vairākumu ir pieņēmis priekšlikumu, lūdzot valdību balsot pret Dabas atjaunošanas regulu, ņemot vērā būtisko izaicinājumu sasniegt pašreizējos un turpmākos mērķus atjaunot dabu, ņemot vērā augsto iedzīvotāju blīvumu un lielo spiedienu uz zemes izmantošanu, ko rada konkurējošas ekonomiskas, sociālas un vidiskas prasības, un ar to saistītos juridisko un politisko seku riskus. Regulā noteiktie saistošie mērķi 2040. un 2050. gadam pastiprina īstenošanas izaicinājumus. Līdz ar to Nīderlandes valdība balsos pret regulu.

Kad regula būs oficiāli pieņemta un stājusies spēkā, Nīderlande ir apņēmusies sekmīgi īstenot regulu. Mēs centīsimies īstenot regulu tā, lai administratīvais slogs un juridiskās prasības attiecībā uz sabiedrībai nozīmīgiem projektiem būtu pēc iespējas ierobežotas, un mēs tieksimies uz zemes un resursu daudzfunkcionālu izmantošanu regulas ietvaros. Nīderlande cer uzturēt pastāvīgu dialogu ar Komisiju un dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka regula palīdzēs atjaunot ekosistēmas cilvēkiem, klimatam un planētai.

Slovākijas pazinojums

Slovākija atbalsta regulas projekta mērķi, proti, atjaunojot ekosistēmas, panākt pastāvīgu un noturīgu biodaudzveidīgas un izturētspējīgas dabas ilgtermiņa atkopšanos visās Eiropas Savienības zemes un jūras teritorijās, un dot ieguldījumu, lai panāktu pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķus un izpildītu savas starptautiskās saistības.

Tomēr mēs uzskatām, ka centieniem panākt šo mērķi ir jāievēro dalībvalstīs pastāvošās bāzes līnijas un dažādo ekosistēmu prasības. No Eiropas perspektīvas vislielākie centieni atjaunot dabu būs jāveic tur, kur ekosistēmas ir pārveidotas visvairāk un kur cilvēka aktivitāte to ir ietekmējusi negatīvi. Slovākijā vēl ir ekosistēmas, kurās ir augsts dabiskuma un biodaudzveidības saglabāšanas līmenis, kā par to liecina 2022. gada *EPI* biodaudzveidības indeksa valsts rādītājs 82,7. Šie pozitīvie rādītāji jā saglabā pēc iespējas ilgāk. Slovākijā tas zināmā apmērā ir pašreizējās un daudzos gadījumos, ilgtermiņa un aktīvas ainavas un dabas saglabāšanas prakses, rezultāts. Papildus nozares speciālistiem un brīvprātīgajiem vides aizsardzības aktīvistiem Slovākijā vēsturiski neatņemama nozīme šo centienu īstenošanā ir bijusi lauksaimniekiem, mežsaimniekiem un mežu īpašniekiem, kā arī vietējiem iedzīvotājiem.

Tāpēc regulas turpmākā piemērošana ir jābalsta uz centienu taisnīgu sadalījumu visās dalībvalstīs. Lai Regulas piemērošana būtu efektīva, ir nepieciešams, lai rādītāji, labvēlīgas platības un dzīvotņu statusa novērtējumi būtu pareizi noteikti apmierinošos līmeņos. Pretējā gadījumā tas var vēl vairāk palielināt būtiskās atšķirības ekosistēmu stāvoklī un dabas resursu izmantošanu starp Savienības dalībvalstīm un dalībvalstīs radīt savādāku sociālekonomisko ietekmi.

Mēs uzskatām, ka regulas piemērošana radīs lielāku administratīvo un finansiālo slogu, kas ievērojamā apmērā gulsies uz dalībvalstīm. Tāpēc publiskajam finansējumam stabilā un paredzamā veidā būtu jāgarantē pietiekami resursi, lai īstenotu atjaunos pasākumus un kompensētu par saimnieciskās darbības dažādajiem samazināšanās apjomiem.

Komisijas paziņojums

ES un tās dalībvalstis ir puses Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) 1998. gada 25. jūnija Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (“Orhūsas Konvencija”).

Dalībvalstīm jānodrošina, ka tiem sabiedrības locekļiem, kuriem ir pietiekamas intereses vai kuri uzskata, ka ir aizskartas viņu tiesības, kas paredzētas valsts tiesību aktos, ir piekļuve izskatīšanas procedūrai tiesā vai neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā struktūrā, lai neatkarīgi no šo sabiedrības locekļu lomas nacionālā atjaunošanas plāna sagatavošanas un izstrādes procesā viņi varētu apstrīdēt nacionālo atjaunošanas plānu materiālo vai procesuālo juridisko pamatu un kompetento iestāžu bezdarbību. Tas ir saskaņā ar relevanto Eiropas Savienības Tiesas judikatūru par iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem un pilnībā atbilst arī saistībām, ko dalībvalstis uzņēmušās, būdamas Orhūsas konvencijas puses ¹.

¹ Sk. arī paziņojumu “Tiesu iestāžu pieejamības uzlabošana saistībā ar vides jautājumiem ES un tās dalībvalstīs” (dok. 11854/20 - COM(2020)0643).